

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อช. ๑๗/๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อช. /๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางมลัย์รัก ทองผา ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๙ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความ
อันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดง
ที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหาร(วาระที่ ๑) และ กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร(วาระที่ ๒) ขอให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔ กับลงโทษฐานเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร (วาระที่ ๒) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ ประกอบมาตรา ๑๘๘

ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณาผู้ถูกกล่าวหายื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย

ศาลสอบข้อเท็จจริงจากคู่ความทั้งสองฝ่ายแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้การไต่สวนพยานผู้ร้องและพยานผู้ถูกกล่าวหา

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า มาตรการบังคับทางการเมืองสามารถนำมาบังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาในกรณีคดีขาดอายุความได้หรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ และเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน

๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่งวาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ กรณีเข้ารับตำแหน่งวาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ตามลำดับ เมื่อนับถึงวันยื่นคำร้องวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เกินกำหนดห้าปีคดีส่วนอาญาจึงเป็นอันขาดอายุความ สิทธินาคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม ศาลไม่อาจพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้องได้ จึงเป็นกรณีที่ยังไม่มีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา จึงไม่อาจสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ และเป็นกรณีไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดตามที่ผู้ร้องเสนอ ศาลไม่อาจสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งและสั่งห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายเสรี เพศประเสริฐ

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ.๑๗/ ๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. / ๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกา

วันที่ ๑๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง	{	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ผู้ร้อง
		นางมาลัยรัก ทองผา	ผู้ถูกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๑๙	เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๑๙	เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกล่าวหาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และ

- ๒ -

(อม.๔๒)

กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ปัจจุบันผู้ถูกกล่าวหาอ้างดำรงตำแหน่งอยู่ ขอให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔, ๑๖๗, ๑๘๘

ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณาผู้ถูกกล่าวหายื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เห็นว่าข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้ จึงให้งดการไต่สวน และพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ และได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ โดยแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ และยังดำรงตำแหน่งจนถึงวันยื่นคำร้อง ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้น

- ๓ -

(อม.๔๒)

จากตำแหน่งวาระที่ ๑ โดยไม่แสดงรายการรจกรยานยนต์ ๑ คัน ส่วนกรณีเข้ารับตำแหน่งวาระที่ ๒ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการที่ดิน ๒ แปลง จักรยานยนต์ ๑ คัน และเงินเบิกเกินบัญชี ๑ รายการ สำหรับความผิดอาญากรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ คดีขาดอายุความแล้ว

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า มาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ สามารถนำมาบังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาในกรณีคดีขาดอายุความได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง เป็นมาตรการหลักที่แยกจากมาตรการทางอาญา จึงมิใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา แต่เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง เป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด จึงต้องนำมาบังคับแก่คดีนี้ การลงโทษตามมาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ กรณีจึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการทางการเมืองได้ คดีของผู้ร้องจึงไม่มีอายุความ เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใด

- ๔ -

(อม.๔๒)

ในพระรศการเมืองเป็นเวลาห้าปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ถือเป็นมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ซึ่งเป็นความผิดอาญาตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ การที่กฎหมายกำหนดให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาเช่นนี้ จึงไม่อาจแยกออกจากการวินิจฉัยความผิดทางอาญาได้ และเห็นได้ว่ากฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์จะให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองนี้เป็นมาตรการหลักที่แยกจากโทษทางอาญาดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด ทั้งหากจะถือว่ามาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองไม่มีอายุความดังที่ผู้ร้องอุทธรณ์แล้ว ก็อาจจะทำให้ระยะเวลาล่วงเลยไปจนยากที่จะหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ได้ตรงต่อความเป็นจริง อีกทั้งการจำกัดสิทธิดังกล่าวเป็นมาตรการเชิงป้องกันการทุจริตจึงต้องบังคับโดยเร็ว มิฉะนั้นหากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนั้นไปเกินกว่าห้าปีแล้ว การที่จะใช้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองด้วยการห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพระรศการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

- ๕ -

(อม.๔๒)

การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง ย่อมเป็นอันไร้ผลโดยสิ้นเชิงซึ่งไม่น่าจะใช้เจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย ดังนี้ มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองดังกล่าวแม้มิใช่โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ก็ย่อมต้องอยู่ภายใต้หลักทั่วไปของคดีอาญารวมถึงอยู่ในบังคับอายุความทางอาญา แม้ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ แต่เมื่อคดีส่วนอาญาขาดอายุความไปแล้วมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปโดยไม่มีการวินิจฉัยข้อเท็จจริงและพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้อง จึงไม่อาจนำมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายชูชัย วิริยะสุนทรวงศ์

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อช. ๑๗/๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อช. /๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางมลัยรัก ทองผา ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๙ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑
และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจาก

ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
ของผู้ถูกกล่าวหา และลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔,
๑๖๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณา ผู้ถูกกล่าวหายื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหา
ข้อกฎหมาย

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว เห็นว่า
ข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้งดไต่สวนและพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารประกอบคำร้องประกอบคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา
ตลอดจนอุทธรณ์ของผู้ร้องและคำแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติ
ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑
เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ และได้รับ
เลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙
กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ
ต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่ง วาระที่ ๑ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการ

ทรัพย์สิน คือ รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และกรณีเข้ารับตำแหน่ง วาระที่ ๒ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และรายการเงินเบิกเกินบัญชี ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ๑ รายการ สำหรับคดีส่วนอาญาในความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า คดีขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) สิทธิในคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม คู่ความไม่อุทธรณ์ จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ✓

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไม่ใช่สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติรับรองไว้ การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองมีเจตนารมณ์ที่แตกต่างและถูกบัญญัติไว้แยกต่างหากจากโทษทางอาญา กับทั้งไม่ใช่การลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ จึงไม่อาจนำบทบัญญัติเรื่องอายุความทางอาญามาใช้บังคับได้นั้น เห็นว่า ✓ การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือ

ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ถือเป็นการบังคับทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐ อันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษา วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นกระทำความผิดอาญา โดยจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ การที่กฎหมายกำหนดให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองนี้เป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาเช่นนี้ จึงไม่อาจแยกออกจากการวินิจฉัยความผิดทางอาญาได้ และเห็นได้ว่ากฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์จะให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองนี้เป็น มาตรการหลักที่แยกจากโทษทางอาญาดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด ทั้งหากจะถือว่ามาตรการ บังคับทางการเมืองไม่มีอายุความแล้ว ก็อาจจะทำให้ระยะเวลาล่วงเลยไปจนยากที่จะหา พยานหลักฐานมาพิสูจน์ได้ตรงต่อความเป็นจริง อีกทั้งการจำกัดสิทธิดังกล่าวก็เป็นมาตรการป้องกัน การทุจริตจึงต้องบังคับโดยเร็ว มิฉะนั้นหากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งไปเกินกว่าห้าปีแล้ว การที่ จะใช้มาตรการบังคับทางการเมืองด้วยการห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดใน พรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายย่อมเป็นอันไร้ผลโดยสิ้นเชิง ซึ่งไม่ น่าตรงตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ เมื่อการกระทำตามคำร้องเป็นอันขาด อายุความทางอาญาไปแล้ว อันเป็นเหตุให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปโดยศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย ข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้องหรือไม่ จึงไม่อาจนำมาตรการบังคับหรือจำกัด สิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

(อม.๔๒)

- ๕ -

เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายนิพนธ์ ช่วยสกุล

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๑๗/๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. /๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางมลัยรัก ทองผา ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๙ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึง
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือ
ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑

และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔, ๑๖๗, ๑๘๘

ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณาผู้ถูกกล่าวหายื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้ตัดสินแล้ว และพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารตามคำร้อง ประกอบคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนอุทธรณ์ของผู้ร้องและคำแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ และได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ โดยผู้ถูกกล่าวหายังคงดำรงตำแหน่งอยู่จนถึงวันยื่นคำร้อง ต่อมาวันที่ ๒๙

เมษายน ๒๕๖๒ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งรับคำร้องและให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่นับแต่วันดังกล่าว ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สิน คือ รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และกรณีเข้ารับตำแหน่ง วาระที่ ๒ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คือ ที่ดิน ๒ แปลง รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และรายการเงินเบิกเกินบัญชี ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ๑ รายการ สำหรับคดีส่วนอาญาในความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าคดีขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม คู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์

ว่า การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่เป็นผลของการกระทำความผิดซึ่งแตกต่างหากจากโทษทางอาญา และบัญญัติขึ้นเพื่อบังคับเน้นมาตรการบังคับทางการเมืองเป็นหลักสำคัญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพียงแต่เปลี่ยนให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีแทนศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น อีกทั้งโทษทางการเมืองหรือการพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิใช่กรณีที่สืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งก็ไม่ใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติมาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแยกไว้คนละหมวด ย่อมมีเจตนารมณ์แบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการบังคับทางการเมืองได้ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้

มีคำวินิจฉัยและพิพากษาว่าผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ อันเป็นความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ มาตราการบังคับทางการเมืองจึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวินิจฉัยความรับผิดในทางอาญาดังกล่าว เมื่อการกระทำตามคำร้องขาดอายุความทางอาญาไปแล้ว ย่อมมีผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปโดยศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้องหรือไม่ กรณีจึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ดังที่ผู้ร้องอุทธรณ์ ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยมานั้น ชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยื่น./

นายอติคม อินทุภูติ

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อช. ๑๗/๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อช. /๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางมลัยรัก ทองผา ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๙ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจ
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือ
ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑
และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจาก

ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔, ๑๖๗, ๑๘๘

ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณาผู้ถูกกล่าวหายื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้งดไต่สวนและพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ และได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่ง วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สิน คือ รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่ง วาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๑

พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ ที่ดิน ๒ แปลง รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และรายการเงินเบิกเกินบัญชี ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ๑ รายการ สำหรับคดีส่วนอาญาในความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า คดีขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม คู่ความไม่อุทธรณ์ จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่เป็นผลของการกระทำความผิดซึ่งแยกต่างหากจากโทษทางอาญา และบัญญัติขึ้นเพื่อบังคับมาตรการบังคับทางการเมืองเป็นหลักสำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลบังคับใช้ขณะกระทำความผิด เพียงแต่เปลี่ยนให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีแทนศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น อีกทั้งโทษทางการเมืองหรือการพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิใช่กรณีที่สืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งก็ไม่ใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติมาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแยกไว้คนละหมวด ย่อมมีเจตนารมณ์แบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับ มาตรการบังคับทางการเมืองได้ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิเลือกตั้งตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมือง ซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นกระทำความผิดอาญา โดยจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ มาตรการบังคับทางการเมืองจึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวินิจฉัยความรับผิดในทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑๙ การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้ศาลเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาย่อมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องนำมาวินิจฉัยในส่วนความรับผิดทางอาญาที่ขาดอายุความไปแล้ว จึงแสดงให้เห็นว่ามาตรการบังคับทางการเมืองไม่อาจแยกออกจากการวินิจฉัยความรับผิดทางอาญาได้ดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง ดังนั้น เมื่อการกระทำตามคำร้องเป็นอันขาดอายุความทางอาญาไปแล้ว ย่อมมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปโดยศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้องหรือไม่ กรณีจึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายพันธุ์เลิศ บุญเลี้ยง

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๑๗/๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. /๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางมลัยรัก ทองผา ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๙ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึง
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือ
ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑

และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔, ๑๖๗, ๑๘๘

ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณาผู้ถูกกล่าวหายื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้งดไต่สวน และพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารตามคำร้อง ประกอบคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนอุทธรณ์ของผู้ร้องและคำแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ และได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร

ประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สิน คือ รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และกรณีเข้ารับตำแหน่ง วาระที่ ๒ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คือ ที่ดิน ๒ แปลง รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และรายการเงินเบิกเกินบัญชี ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ๑ รายการ สำหรับคดีส่วนอาญาในความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าคดีขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม คู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่เป็นผลของการกระทำความผิดซึ่งแยกต่างหากจากโทษทางอาญา และบัญญัติขึ้นเพื่อมุ่งเน้นมาตรการบังคับทางการเมืองเป็นหลักสำคัญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลบังคับใช้ขณะกระทำความผิด เพียงแต่เปลี่ยนให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีแทนศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น อีกทั้งโทษทางการเมืองหรือการพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิใช่กรณีที่สืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งก็ไม่ใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติมาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแยกไว้คนละหมวด ย่อมมีเจตนารมณ์แบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการบังคับทางการเมืองได้ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นกระทำความผิดอาญาโดยจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชี

แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
มาตรการบังคับทางการเมืองจึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวินิจฉัยความรับผิดในทางอาญาตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้ศาลเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของ
ผู้ถูกกล่าวหายอมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องนำมาวินิจฉัย
ในส่วนความรับผิดทางอาญาที่ขาดอายุความไปแล้ว จึงแสดงให้เห็นว่ามาตรการบังคับทางการเมือง
ไม่อาจแยกออกจากการวินิจฉัยความรับผิดทางอาญาได้ดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง ดังนั้น เมื่อการกระทำ
ตามคำร้องเป็นอันขาดอายุความทางอาญาไปแล้ว ย่อมมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปโดย
ศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้องหรือไม่ กรณีจึงไม่อาจนำ
มาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำเป็นต้อง
วินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยยืน.

นายประสิทธิ์ เจริญถาวรโกคา

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อช. ๑๗/๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อช. /๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางมลัยรัก ทองผา ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๙ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจ
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือ
ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑

และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ขอให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับขอให้ลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔, ๑๖๗, ๑๘๘

ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณาผู้ถูกกล่าวหายื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้งดไต่สวนพยานผู้ร้องและพยานผู้ถูกกล่าวหา และพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารตามคำร้อง ประกอบคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนอุทธรณ์ของผู้ร้องและคำแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ และได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ เมื่อวันที่

๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ และผู้ถูกกล่าวหาอยู่ในตำแหน่งจนถึงวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง ผู้ถูกกล่าวหา ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สิน คือ รถจักรยานยนต์ยี่ห้อ ชูชุกี หมายเลขทะเบียน กมบ ๗๓๙ ภาพสินธุ์ ๑ คัน และกรณีเข้ารับตำแหน่ง วาระที่ ๒ ผู้ถูกกล่าวหา ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดย ไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คือ ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๐๓๓๔ และ ๖๒๘๙ ตำบลบางทรายน้อย อำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร รวม ๒ แปลง รถจักรยานยนต์ยี่ห้อชูชุกี หมายเลขทะเบียน กมบ ๗๓๙ ภาพสินธุ์ ๑ คัน (ซึ่งเป็นรายการเดียวกับที่มีได้ยื่นแสดงเมื่อครั้งพ้นจากตำแหน่งครั้งที่ ๑) และ รายการเงินเบิกเกินบัญชี ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสกนคร ๑ รายการ สำหรับคดีส่วน อาญาในความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วย ข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าคดีขาดอายุความตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

มีปัญหาต้องวินิจฉัยเพียงประการเดียวตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อความผิดฐาน จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒

ขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล ทั้งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพุทธศักราช ๒๕๖๐ การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่เป็นผลของการกระทำความผิดในทางกฎหมายมหาชน ซึ่งแตกต่างหากจากผลในคดีอาญา และบัญญัติขึ้นเพื่อบังคับเน้นมาตรการบังคับทางการเมืองเป็นหลักสำคัญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่บังคับใช้ในขณะกระทำความผิด) เพียงแต่เปลี่ยนให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีแทนศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น อีกทั้งโทษทางการเมืองหรือการพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิใช่กรณีที่สืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งก็ไม่ใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้บัญญัติมาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแยกไว้คนละหมวด ย่อมมีเจตนารมณ์แบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการบังคับทางการเมืองได้ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ แม้จะมีได้บัญญัติไว้ในหมวดสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับตามอุทธรณ์ของผู้ร้องก็ตาม แต่ถือว่ามาตรการบังคับทางการเมืองมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำ ความผิดทางอาญา โดยศาลมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ มาตรการบังคับทางการเมืองจึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการ วินิจฉัยความรับผิดในทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ แต่สำหรับคดีนี้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังมิได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ศาลจึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้ศาลเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา ย่อมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องนำมาวินิจฉัยในส่วนของความรับผิดทางอาญาที่ขาดอายุความไปแล้ว จึงแสดงให้เห็นว่ามาตรการบังคับทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญา โดยไม่อาจแยกออกจากการวินิจฉัยความรับผิดทางอาญาได้ดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง ทั้งหากจะถือว่า มาตรการบังคับทางการเมืองไม่มีอายุความก็อาจจะทำให้ระยะเวลาล่วงเลยไปจนยากที่จะหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ว่ารายการทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงต่อผู้ร้องนั้นตรงต่อความเป็นจริงได้ และหากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนั้นไปเกินกว่าห้าปีแล้ว การที่จะบังคับใช้มาตรการบังคับทางการเมืองด้วยการห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี

นับแต่วันพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ย่อมเป็นอันไร้ผลโดยสิ้นเชิง ดังนั้น มาตรการบังคับทางการเมืองดังกล่าวแม้มิใช่โทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ก็ย่อมต้องอยู่ภายใต้หลักทั่วไปของคดีอาญาซึ่งรวมถึงการอยู่ในบังคับของอายุความทางอาญา เมื่อการกระทำตามคำร้องเป็นอันขาดอายุความทางอาญาไปแล้ว ย่อมมีผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปโดยศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้องหรือไม่ กรณีจึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายแรงรณ ปริพนธ์พจนพิสุทธิ์

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ.๑๗/ ๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. / ๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกา

วันที่ ๒๑ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางมาลัยรัก ทองผา ผู้ถูกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๙ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกล่าวหาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ

หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑
และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ปัจจุบันผู้ถูกกล่าวหา
ดำรงตำแหน่งอยู่ ขอให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา
กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร
ประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับ
ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔, ๑๖๗,
๑๘๘

ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณาผู้ถูกกล่าวหายื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อ
กฎหมาย

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เห็นว่าข้อเท็จจริง
พอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้การไต่สวน และพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารตามคำร้อง ประกอบคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา
ตลอดจนอุทธรณ์ของผู้ร้องและคำแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติ

ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ และได้รับเลือกตั้งให้ ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ โดย ได้แถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ และยังคงดำรง ตำแหน่งจนถึงวันยื่นคำร้อง ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่งวาระที่ ๑ โดยไม่แสดงรถจักรยานยนต์ ยี่ห้อซูซูกิ หมายเลข ทะเบียน กมบ กาฬสินธุ์ ๗๓๙ กรณีเข้ารับตำแหน่งวาระที่ ๒ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการ ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๐๓๓๔ และเลขที่ ๖๒๘๙ ตำบลบางทราย น้อย อำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร รถจักรยานยนต์ ยี่ห้อซูซูกิ หมายเลขทะเบียน กมบ กาฬสินธุ์ ๗๓๙ เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขา สกลนคร บัญชีเลขที่ ๔๑๒๖๐๒๖๖๕๕ สำหรับความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ นั้น กรณี วาระที่ ๑ พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารวาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองวินิจฉัยว่า สิทธิภาคีอาญามาฟ้องระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม คู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติ

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่เป็นผลของการกระทำความผิดซึ่งแยกต่างหากจากโทษทางอาญา และบัญญัติขึ้นเพื่อบังคับเน้นมาตรการบังคับทางการเมืองเป็นหลักสำคัญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพียงแต่เปลี่ยนให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีแทนศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น อีกทั้งโทษทางการเมืองหรือการพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิใช่กรณีที่สืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งก็ไม่ใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติมาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแยกไว้คนละหมวด ย่อมมีเจตนารมณ์แบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อมาตรการบังคับ

ทางการเมืองไม่ใช้การลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการบังคับทางการเมืองได้ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ มาตรการบังคับทางการเมืองจึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวินิจฉัยความรับผิดในทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้ศาลเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหายอมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องนำมาวินิจฉัยในส่วนของความรับผิดทางอาญาที่ขาดอายุความไปแล้ว จึงแสดงให้เห็นว่ามาตรการบังคับทางการเมืองรวมเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาโดยไม่อาจแยกออกจากการวินิจฉัยความรับผิดทาง

อาญาได้ตั้งที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง ทั้งหากจะถือว่ามาตรการบังคับทางการเมืองไม่มีอายุความก็อาจจะทำให้ระยะเวลาล่วงเลยไปจนยากที่จะหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ว่ารายการทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงต่อผู้ร้องนั้นตรงต่อความเป็นจริงได้ และหากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนั้นไปเกินกว่าห้าปีแล้ว การที่จะบังคับใช้มาตรการบังคับทางการเมืองด้วยการห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ย่อมเป็นอันไร้ผลโดยสิ้นเชิง เมื่อการกระทำส่วนนี้เป็นอันขาดอายุความทางอาญาไปแล้ว ซึ่งมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปโดยศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้องหรือไม่ กรณีจึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยเป็น.

นางนุจรินทร์ จันทรพรายศรี

(อม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ.๑๗/ ๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. / ๒๕๖๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นางมลัยรัก ทองผา ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้
ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๙ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจยื่น
บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิด
ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สิน
นั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่ง

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับลงโทษฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔, ๑๖๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณาผู้ถูกกล่าวหายื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้ตัดสินส่วน และพิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ และได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่ง วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สิน คือ รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และกรณีเข้ารับตำแหน่ง วาระที่ ๒ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คือ ที่ดิน ๒ แปลง รถจักรยานยนต์ ๑ คัน และ

รายการเงินเบิกเกินบัญชี ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ๑ รายการ สำหรับคดีส่วนอาญาในความผิดฐาน จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือ ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าคดีขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) สิทธิใน คดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ประกอบ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม คู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า เมื่อความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้ง ให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๑ และกรณีเข้ารับ ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร วาระที่ ๒ ขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำ มาตราการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การดำรงตำแหน่งทาง การเมือง การพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง การห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการเพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การห้ามมิให้ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองที่เป็น ผลของการกระทำความผิดซึ่งแยกต่างหากจากโทษทางอาญา และบัญญัติขึ้นเพื่อมุ่งเน้นมาตรการบังคับ ทางการเมืองเป็นหลักสำคัญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพียงแต่เปลี่ยนให้

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีแทนศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น อีกทั้งโทษทางการเมืองหรือการพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิใช่กรณีที่สืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งก็ไม่ใช่เป็นเพียงโทษอุปสรรคหรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติมาตรการบังคับทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแยกไว้คนละหมวด ย่อมมีเจตนารมณ์แบ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อมาตรการบังคับทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับมาตรการบังคับทางการเมืองได้ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐ โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ มาตรการบังคับทางการเมืองจึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวินิจฉัยความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้ศาลเพิกถอนสิทธิ

สมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหายอมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องวินิจฉัยในส่วนของความรับผิดทางอาญาที่ขาดอายุความไปแล้ว ดังนั้น เมื่อการกระทำตามคำร้องเป็นอันขาดอายุความทางอาญา อันมีผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว กรณีจึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของผู้ร้องไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายจักษ์ชัย เยพิทักษ์